

Облік і оподаткування

УДК 657.6:336.1

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20278728>

Інвентаризація нефінансових активів установ державного сектору

Канєва Тетяна Володимирівна,

доктор економічних наук, професор кафедри фінансів,
Державний торговельно-економічний університет, Київ, Україна
<https://orcid.org/0000-0001-9847-0948>

Кукурудз Оксана Михайлівна,

кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів,
Державний торговельно-економічний університет, Київ, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-9158-355X>

Шевченко Світлана Олексіївна,

кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів,
Державний торговельно-економічний університет, Київ, Україна
<https://orcid.org/0000-0001-5684-4534>

Прийнято: 02.05.2026 | Опубліковано: 19.05.2026

Анотація. Актуальність дослідження зумовлена посиленням вимог до прозорості використання бюджетних ресурсів, необхідністю забезпечення достовірності бухгалтерського обліку та фінансової звітності установ державного сектору, а також трансформацією системи державного фінансового контролю в умовах цифровізації та воєнного стану. У сучасних умовах інвентаризація нефінансових активів набуває не лише контрольного,

а й аналітичного та управлінського значення, оскільки забезпечує виявлення розбіжностей між фактичними й обліковими даними, оцінювання ефективності використання державного майна та підвищення фінансової дисципліни. **Метою дослідження** визначено наукове обґрунтування теоретичних і прикладних засад інвентаризації нефінансових активів установ державного сектору та визначення напрямів удосконалення її організації в сучасній системі державного фінансового контролю. **Методи.** У процесі дослідження використано методи аналізу й синтезу – для узагальнення теоретичних підходів до організації інвентаризації, систематизації – для структуризації її функціональних характеристик і проблемних аспектів, порівняльного аналізу – для оцінювання сучасних підходів до цифровізації інвентаризаційних процедур, а також логічного узагальнення – для формування практичних рекомендацій щодо вдосконалення системи контролю нефінансових активів. **Результати.** Досліджено економічну сутність інвентаризації нефінансових активів та її функціональне значення у системі бухгалтерського обліку установ державного сектору. Виявлено, що сучасні інвентаризаційні процедури поступово трансформуються у систему постійного моніторингу ресурсів на основі цифрових технологій та автоматизованих облікових систем. Доведено, що використання електронних реєстрів, QR-кодування, хмарних сервісів і цифрового документообігу сприяє підвищенню достовірності облікових даних, оперативності перевірок і результативності фінансового контролю. Встановлено, що ефективність інвентаризації обмежується формальним характером окремих перевірок, недостатньою інтеграцією цифрових систем, складністю оцінювання технічного стану активів і проблемами контролю нематеріальних ресурсів. **Висновки.** Обґрунтовано доцільність упровадження ризик-орієнтованого підходу до організації інвентаризації, розширення використання автоматизованих систем обліку та посилення професійної підготовки працівників бухгалтерських служб. Зроблено висновок, що цифровізація

інвентаризаційних процедур сприяє підвищенню ефективності управління державними ресурсами та зміцненню фінансової дисципліни. Перспективи подальших досліджень пов'язані з інтеграцією технологій штучного інтелекту у систему державного фінансового контролю та розробленням адаптивних моделей цифрового моніторингу активів і зобов'язань.

Ключові слова: державний фінансовий контроль, установи державного сектору, бухгалтерський облік, нефінансові активи, цифровізація обліку, електронний документообіг, внутрішній контроль, автоматизовані облікові системи, фінансова дисципліна.

Inventory of assets and liabilities of public sector institutions

Tetiana Kaneva,

Doctor of Economic Sciences, Professor of the Department of Finance,
State University of Trade and Economics, Kyiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0001-9847-0948>

Oksana Kukurudz,

PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Finance,
State University of Trade and Economics, Kyiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-9158-355X>

Svitlana Shevchenko,

PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Finance,
State University of Trade and Economics, Kyiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0001-5684-4534>

Abstract. The relevance of the study is determined by the increasing requirements for transparency in the use of budgetary resources, the necessity to

ensure the reliability of accounting and financial reporting of public sector institutions, as well as the transformation of the state financial control system under conditions of digitalization and martial law. In modern conditions, the inventory of non-financial assets acquires not only a control function but also analytical and managerial significance, since it ensures the identification of discrepancies between actual and accounting data, assessment of the efficiency of state property utilization, and strengthening of financial discipline. **The purpose** of the study is to provide a scientific substantiation of the theoretical and applied foundations of inventory management of non-financial assets in public sector institutions and to determine the directions for improving its organization within the modern system of state financial control. **Methods.** The study employed methods of analysis and synthesis – to generalize theoretical approaches to the organization of inventory procedures, systematization – to structure their functional characteristics and problematic aspects, comparative analysis – to evaluate modern approaches to the digitalization of inventory procedures, as well as logical generalization – to formulate practical recommendations for improving the system of control over non-financial assets. **Results.** The economic essence of inventory management of non-financial assets and its functional significance within the accounting system of public sector institutions were investigated. It was revealed that modern inventory procedures are gradually transforming into a system of continuous resource monitoring based on digital technologies and automated accounting systems. It was proved that the use of electronic registers, QR coding, cloud services, and digital document management contributes to increasing the reliability of accounting data, the efficiency of inspections, and the effectiveness of financial control. It was established that the effectiveness of inventory procedures is limited by the formal nature of certain inspections, insufficient integration of digital systems, the complexity of assessing the technical condition of assets, and difficulties in controlling intangible resources. **Conclusions.** The expediency of implementing a risk-oriented approach to the

organization of inventory procedures, expanding the use of automated accounting systems, and strengthening the professional training of accounting personnel was substantiated. It was concluded that the digitalization of inventory procedures contributes to increasing the efficiency of public resource management and strengthening financial discipline. Prospects for further research are associated with the integration of artificial intelligence technologies into the system of state financial control and the development of adaptive models for digital monitoring of assets and liabilities.

Keywords: public financial control, budget institutions, accounting system, accounting digitalization, electronic document management, internal control, automated accounting systems, financial discipline.

Постановка проблеми. В умовах трансформації системи державного управління, посилення вимог до прозорості використання бюджетних ресурсів і гармонізації національного облікового законодавства з міжнародними стандартами зростає значення достовірного відображення нефінансових активів установ державного сектору. Інвентаризація у цьому контексті виступає не лише процедурою контрольного характеру, а й важливим інструментом забезпечення об'єктивності бухгалтерського обліку, фінансової звітності та управлінських рішень. Практика функціонування бюджетних установ свідчить про наявність проблем, пов'язаних із несвоєчасним виявленням розбіжностей між фактичними й обліковими даними, недостатнім рівнем цифровізації інвентаризаційних процедур, складністю оцінювання окремих видів активів та ризиками формального проведення перевірок. Особливої актуальності ці питання набувають в умовах воєнного стану, переміщення державного майна, зміни джерел фінансування та підвищених вимог до фінансового контролю. За таких обставин удосконалення методичних і організаційних підходів до інвентаризації нефінансових активів установ державного сектору є важливим

науковим і практичним завданням, пов'язаним із підвищенням ефективності управління державними ресурсами та забезпеченням фінансової дисципліни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Огляд сучасних досліджень засвідчує комплексний характер наукових підходів до інвентаризації нефінансових активів установ державного сектору, що охоплюють організаційні, облікові, технологічні та контрольні аспекти.

Вагомий внесок у розвиток проблематики інвентаризації нефінансових активів у державному секторі здійснено у працях українських науковців. І. Б. Садовська та К. Є. Нагірська досліджують організацію обліку необоротних активів суб'єктів державного сектору, отриманих за грантові кошти, акцентуючи на необхідності посилення контролю за їх цільовим використанням та документальним підтвердженням результатів інвентаризації [1]. А. Беженар аналізує особливості організації обліку необоротних активів бюджетних установ, визначаючи проблеми методичного забезпечення інвентаризаційних процедур і недостатній рівень автоматизації облікових процесів [2]. О. В. Павелко та співавтори досліджують напрями удосконалення організації бухгалтерського обліку основних засобів підприємств і суб'єктів державного сектору, обґрунтовуючи доцільність інтеграції сучасних цифрових інструментів контролю та інвентаризації [3]. М. І. Бондар та О. В. Цятковська розкривають специфіку обліку інфраструктурних активів у державних установах, підкреслюючи складність ідентифікації, оцінювання та інвентаризації об'єктів інфраструктури [4].

Суттєва частина сучасних досліджень присвячена цифровізації фінансового контролю та інтегрованим системам управління активами. Е. Кокого (E. Kokogho) та співавтори доводять критичну роль інтегрованих систем фінансового та інвентарного менеджменту у забезпеченні прозорості й ефективності функціонування державного сектору [5]. П. Моджинський (P. Modrzyński) та Г. Восс (G. Voss) аналізують особливості реалізації інвентаризаційної політики в органах місцевого самоврядування,

наголошуючи на необхідності стандартизації контрольних процедур і гармонізації внутрішніх регламентів [6]. Г. Дебала (G. Debala) та співавтори досліджують взаємозв'язок між ефективністю управління запасами та результативністю діяльності організацій державного сектору, підкреслюючи значення системного контролю ресурсів [7].

Окремий напрям досліджень пов'язаний із міжнародними стандартами бухгалтерського обліку державного сектору та підвищенням якості фінансової звітності. Л. Шмідтхубер (L. Schmidhuber) та співавтори здійснюють систематичний огляд міжнародних стандартів бухгалтерського обліку державного сектору (International Public Sector Accounting Standards, IPSAS), визначаючи перспективи їх подальшого впровадження у практику державного управління [8]. С. А. Мурайна (S. A. Muraina) та К. І. Дандаго (K. I. Dandago) доводять позитивний вплив імплементації IPSAS на якість фінансової звітності державного сектору Нігерії, акцентуючи на посиленні прозорості облікових процедур та контрольних механізмів [9].

Поряд із цим, окремі наукові праці висвітлюють організаційні та адаптаційні аспекти функціонування державного сектору в умовах кризових викликів. Ашок (M. Ashok) та співавтори досліджують способи подолання організаційної інерції під час упровадження практик управління знаннями у державному секторі, акцентуючи на важливості цифрової трансформації та адаптації систем внутрішнього контролю [10].

Виділення невирішеної частини проблеми. Незважаючи на розвиток досліджень у сфері бухгалтерського обліку та державного фінансового контролю, недостатньо дослідженими залишаються питання адаптації інвентаризаційних процедур до умов цифровізації та зростання обсягів електронних даних у діяльності установ державного сектору. Існуючі підходи переважно орієнтовані на нормативно-методичні аспекти, що не дозволяє повною мірою врахувати сучасні ризики, пов'язані з достовірністю

облікової інформації, контролем цифрових ресурсів і переміщенням державного майна.

Важливість подальшого дослідження цих аспектів визначається необхідністю підвищення ефективності фінансового контролю, прозорості використання бюджетних ресурсів і якості управлінських рішень. У цьому контексті дослідження спрямоване на обґрунтування сучасних підходів до організації інвентаризації та визначення можливостей використання цифрових технологій для підвищення достовірності й результативності інвентаризаційних процедур.

Мета статті. Мета статті – дослідити теоретичні та прикладні аспекти інвентаризації нефінансових активів установ державного сектору та визначити напрями підвищення ефективності її організації в сучасних умовах функціонування системи державного фінансового контролю.

Завдання статті:

1. Уточнити сутність і функціональне значення інвентаризації нефінансових активів установ державного сектору.
2. Проаналізувати організаційно-методичні засади проведення інвентаризації та можливості цифровізації інвентаризаційних процедур.
3. Виявити проблеми інвентаризації нефінансових активів та обґрунтувати напрями вдосконалення її організації.

Виклад основного матеріалу. Інвентаризація нефінансових активів установ державного сектору є складовою системи внутрішнього контролю, що забезпечує підтвердження достовірності облікових даних і реального стану державних ресурсів. Її функціональне значення полягає у виявленні відхилень між фактичними та обліковими показниками, оцінюванні ефективності використання майна й посиленні фінансової дисципліни. У сучасних умовах інвентаризаційні процедури дедалі більше орієнтуються на цифровізацію обліку та інтеграцію з електронними системами управління ресурсами установ (табл. 1).

Сутнісні характеристики інвентаризації активів і зобов'язань установ
державного сектору та її функціональне значення

Компонент	Сутнісна характеристика	Прояв у системі бухгалтерського обліку	Функціональне значення
Контрольний	Перевірка фактичної наявності активів і зобов'язань	Зіставлення фактичних і облікових даних	Забезпечення достовірності фінансової інформації
Обліковий	Підтвердження правильності відображення об'єктів у звітності	Коригування виявлених розбіжностей	Підвищення якості бухгалтерського обліку
Аналітичний	Виявлення причин нестач, надлишків і помилок	Аналіз стану активів та джерел їх формування	Формування обґрунтованих управлінських рішень
Організаційний	Координація процедур перевірки й документального оформлення	Робота інвентаризаційних комісій і внутрішнього контролю	Посилення фінансової дисципліни
Інформаційний	Формування актуальної інформації про стан ресурсів установи	Оновлення даних облікових систем	Підтримка прозорості управління державними ресурсами
Превентивний	Попередження фінансових порушень і втрат	Виявлення ризикових операцій та недоліків обліку	Зниження ризику неефективного використання майна

Джерело: сформовано автором на основі [1, с. 48; 2; 3, с. 251; 4; 5, р. 92; 6; 7, р. 236; 8, р. 124; 9, р. 329; 11, р. 149; 12, р. 54].

Практика діяльності установ державного сектору свідчить, що інвентаризація дедалі більше виконує не формальну звітну, а управлінсько-аналітичну функцію. Наприклад, у закладах освіти та охорони здоров'я результати інвентаризації використовуються для виявлення фактичного ступеня зношення обладнання, визначення потреби в оновленні матеріально-

технічної бази та коригування бюджетних запитів на наступний фінансовий період [9, р. 329]. У випадках розбіжностей між даними бухгалтерського обліку й фактичною наявністю майна інвентаризація дає можливість своєчасно встановити причини нестач, помилок у документації або неефективного використання ресурсів.

Суттєвого значення набуває цифровізація інвентаризаційних процедур. Використання електронних реєстрів, автоматизованих систем обліку та технологій штрихкодування дозволяє скоротити тривалість перевірок і мінімізувати ризик технічних помилок. У великих державних установах це забезпечує оперативне оновлення інформації щодо руху основних засобів, чи матеріальних запасів, що особливо важливо в умовах воєнного стану та релокації окремих підрозділів [3, с. 251]. Одночасно інвентаризація виконує превентивну функцію – сама наявність систематичного контролю знижує ризик необґрунтованого списання активів, порушень у сфері державних закупівель і нецільового використання бюджетних коштів.

Організація інвентаризації в установах державного сектору визначається специфікою бюджетного фінансування, підвищеними вимогами до документального підтвердження операцій і необхідністю забезпечення прозорості використання державних ресурсів. Методичні підходи до її проведення охоплюють планування контрольних процедур, ідентифікацію об'єктів перевірки, оцінювання достовірності первинної документації та узгодження результатів із даними фінансової звітності. Сучасні вимоги фінансового контролю орієнтують установи не лише на фіксацію фактичної наявності майна, а й на оцінювання ризиків, пов'язаних із використанням активів, ефективністю управління ресурсами та дотриманням принципів підзвітності (табл. 2).

Організаційні та методичні особливості проведення інвентаризації в
установах державного сектору

Напрямок	Характеристика процедур	Практичний прояв у діяльності установ	Результативний ефект
Планувальний	Формування графіків і визначення обсягів перевірки	Проведення річних та позапланових інвентаризацій	Системність контрольних заходів
Документальний	Перевірка первинної та облікової документації	Звірка актів, накладних, реєстрів і звітності	Підвищення достовірності облікових даних
Ідентифікаційний	Встановлення фактичної наявності об'єктів	Маркування майна, перевірка інвентарних номерів	Зниження ризику втрати або дублювання активів
Оціночний	Визначення стану та вартості активів	Аналіз ступеня зношення й придатності ресурсів	Обґрунтованість управлінських рішень
Координаційний	Взаємодія між підрозділами та комісіями	Спільна робота бухгалтерії, матеріально відповідальних осіб і керівництва	Підвищення ефективності контролю
Цифровий	Використання автоматизованих облікових інструментів	Електронні реєстри, системи обліку та сканування	Оперативність і точність перевірок

Джерело: сформовано автором на основі [1, с. 50; 2; 3, с. 258; 5 р. 95; 6,7, р. 239; 8, р. 131; 9, р. 333; 10, р. 2254; 13, р. 76; 14, р. 913].

У сучасній системі державного фінансового контролю інвентаризація дедалі більше розглядається як інструмент комплексної перевірки ефективності управління ресурсами, а не лише як процедура підтвердження облікових залишків. Практика свідчить, що найбільша кількість розбіжностей виникає не через фактичну втрату майна, а внаслідок несвоєчасного документального оформлення переміщення активів між структурними підрозділами, помилок під час списання або дублювання інформації в різних облікових системах [10, р. 2254]. Саме тому сучасні методики інвентаризації передбачають поєднання фізичної перевірки

об'єктів із аналізом електронних реєстрів, договорів, актів введення в експлуатацію та внутрішньої звітності установи.

Практичне значення такого підходу особливо помітне у великих бюджетних установах із розгалуженою структурою управління. Наприклад, у багатопрофільних медичних закладах інвентаризація дозволяє виявляти випадки нерівномірного використання обладнання, коли частина техніки фактично не експлуатується, хоча в обліку залишається придатною до використання [6]. У результаті керівництво отримує підстави для внутрішнього перерозподілу ресурсів або оптимізації витрат на обслуговування. Аналогічно в університетах і наукових установах перевірка комп'ютерної техніки та лабораторного обладнання часто демонструє невідповідність між фактичним станом активів і даними бухгалтерського обліку через тривале використання застарілих інвентарних карток або відсутність своєчасного переоцінювання.

Суттєво трансформується і сама організація інвентаризаційного процесу. Якщо раніше основний акцент робився на періодичних перевірках наприкінці звітної року, то нині поширюється практика постійного моніторингу активів через автоматизовані системи обліку. Використання електронного маркування та централізованих баз даних дає змогу оперативно відстежувати рух матеріальних цінностей, що є критично важливим для установ, які працюють в умовах релокації, гуманітарних програм або частих змін джерел фінансування [9, р. 333]. За таких умов інвентаризація виконує ще й аналітичну функцію – результати перевірок використовуються для оцінювання ефективності використання бюджетних ресурсів, планування закупівель і формування управлінських рішень щодо оновлення матеріально-технічної бази.

Підвищення достовірності результатів інвентаризації в установах державного сектору безпосередньо пов'язане з упровадженням цифрових технологій та автоматизованих облікових систем, здатних забезпечити

оперативність обробки інформації, мінімізацію людського фактора й посилення контрольних процедур. Традиційні методи проведення інвентаризації, що базуються переважно на паперовому документообігу та ручній звірці даних, дедалі частіше не відповідають вимогам сучасного фінансового контролю через значні обсяги інформації, високу динаміку руху активів і необхідність швидкого оновлення облікових даних. У таких умовах цифровізація інвентаризаційних процесів стає важливою передумовою забезпечення прозорості управління державними ресурсами та підвищення якості фінансової звітності (табл. 3).

Таблиця 3

**Цифрові підходи до підвищення достовірності результатів
інвентаризації в установах державного сектору**

Технологічний інструмент	Принцип застосування	Практичний результат використання	Вплив на достовірність інвентаризації
QR- та штрихкодування	Автоматизована ідентифікація об'єктів обліку	Швидка перевірка наявності активів	Зменшення ризику помилок під час звірки
Електронні реєстри майна	Централізоване зберігання інформації про активи	Оперативне оновлення даних щодо руху майна	Актуальність облікової інформації
Хмарні облікові системи	Дистанційний доступ до облікових даних	Координація роботи між підрозділами установи	Підвищення узгодженості даних
Автоматизовані модулі контролю	Виявлення невідповідностей у режимі реального часу	Формування повідомлень про ризикові операції	Своєчасне виявлення помилок і порушень
Електронний документообіг	Цифрове оформлення інвентаризаційних процедур	Скорочення часу обробки документації	Підвищення точності оформлення результатів
Аналітичні інформаційні панелі	Візуалізація даних та індикаторів стану активів	Моніторинг змін і відхилень	Посилення управлінського контролю

Джерело: сформовано автором на основі [3, с. 263; 5 р. 101; 6; 8, р. 136; 9, р. 335; 10, р. 2261; 15].

Використання цифрових технологій суттєво змінює підходи до забезпечення достовірності інвентаризаційних результатів. Основна проблема традиційних процедур полягає не лише у значних витратах часу, а й у високій залежності від людського фактора – повторному внесенні даних, ручному оформленні документів та несвоєчасному оновленні інформації про рух активів. Упровадження автоматизованих облікових систем дозволяє мінімізувати такі ризики шляхом синхронізації даних між бухгалтерськими модулями, внутрішніми реєстрами та системами фінансового контролю [10, р. 2261]. У результаті інвентаризація поступово переходить від механічної перевірки залишків до моделі постійного цифрового моніторингу ресурсів установи.

Практичний ефект цифровізації особливо помітний у великих установах із значною кількістю об'єктів обліку. Наприклад, у державних університетах застосування QR-кодування для комп'ютерної техніки та спеціалізованого обладнання дозволяє оперативно перевіряти фактичне місцезнаходження активів, фіксувати їх переміщення між кафедрами та автоматично оновлювати дані електронних реєстрів [1]. Це суттєво знижує ризик ситуацій, коли майно фактично використовується в іншому структурному підрозділі, але в обліковій системі продовжує відображатися за попереднім місцем експлуатації. Аналогічний підхід використовується у медичних закладах, де автоматизовані системи інвентаризації допомагають контролювати рух дороговартісного обладнання, витратних матеріалів і медикаментів із обмеженим строком придатності.

Водночас цифрові технології посилюють аналітичну складову інвентаризації. Сучасні інформаційні панелі дозволяють керівництву установи не лише отримувати дані про наявність активів, а й аналізувати частоту їх використання, рівень технічного зношення та динаміку змін у структурі майна. На практиці це створює підґрунтя для більш обґрунтованих управлінських рішень – від перерозподілу ресурсів між підрозділами до

оптимізації бюджетних витрат на закупівлю чи ремонт обладнання [8, р. 136]. Наприклад, у частині державних установ результати цифрового моніторингу використовуються для виявлення нефінансових активів, які тривалий час не експлуатуються, але продовжують обліковуватися як функціональні, що дозволяє своєчасно приймати рішення щодо їх модернізації або списання.

Окремого значення цифровізація набуває в умовах підвищених ризиків втрати або переміщення державного майна. Використання хмарних облікових систем і електронного документообігу забезпечує безперервність доступу до даних навіть у разі релокації установи чи зміни місця зберігання документації. Це особливо важливо для бюджетних організацій, діяльність яких пов'язана з управлінням великими обсягами матеріальних ресурсів або реалізацією державних програм. За таких умов цифрові інструменти стають не лише засобом автоматизації інвентаризації, а й елементом забезпечення фінансової безпеки та стійкості системи державного управління.

Проведення інвентаризації нефінансових активів у діяльності установ державного сектору супроводжується низкою наукових і практичних проблем, пов'язаних із ускладненням системи фінансового контролю та трансформацією облікових процесів. Однією з ключових проблем залишається формальний характер інвентаризаційних процедур, коли перевірка орієнтується переважно на дотримання нормативних вимог, а не на реальне оцінювання стану нефінансових активів і достовірності фінансової інформації [6]. У результаті інвентаризація нерідко втрачає аналітичну функцію та не забезпечує своєчасного виявлення ризиків неефективного використання державного майна.

Поширеною є проблема невідповідності між фактичними даними та інформацією бухгалтерського обліку, що виникає через несвоєчасне оновлення інвентарних реєстрів, помилки під час внутрішнього переміщення майна, дублювання інформації або недостатню координацію між структурними підрозділами. Особливо складною є інвентаризація активів, які

часто змінюють місце використання або експлуатуються інтенсивно – комп’ютерної техніки, медичного обладнання, транспортних засобів і матеріальних запасів. На практиці це призводить до ситуацій, коли об’єкти фактично існують, але відображаються за іншими матеріально відповідальними особами або залишаються поза актуальними обліковими даними [2].

Суттєві труднощі пов’язані з оцінюванням технічного стану та вартості активів. Значна частина майна установ державного сектору морально застаріла, однак продовжує обліковуватися за даними, які не відповідають реальному рівню зношення. Проблемним залишається і контроль нематеріальних активів, програмного забезпечення та цифрових ресурсів, для яких традиційні методики інвентаризації є недостатньо ефективними. Одночасно низький рівень інтеграції автоматизованих систем обліку, переважання паперового документообігу та дефіцит фахівців із цифрових облікових технологій знижують оперативність і точність перевірок.

Додаткові ризики формують умови воєнного стану та релокації установ, коли активи переміщуються між регіонами, а частина документації втрачає актуальність або потребує термінового оновлення. За таких обставин ускладнюється підтвердження фактичної наявності майна, зростає ризик втрати інформації про рух ресурсів і підвищується потреба у використанні цифрових систем моніторингу та централізованих електронних реєстрів.

Удосконалення організації та методики інвентаризації нефінансових активів установ державного сектору доцільно пов’язувати з переходом від періодичного формального контролю до системи постійного моніторингу ресурсів на основі цифрових технологій та ризик-орієнтованого підходу. Насамперед доцільним є розширення використання автоматизованих облікових систем, інтегрованих із електронними реєстрами майна, внутрішнім аудитом і системами фінансового контролю. Це дозволить забезпечити синхронне оновлення інформації щодо руху активів, скоротити

кількість технічних помилок і підвищити оперативність перевірок. Практика свідчить, що застосування QR-кодування та електронних інвентарних карток значно спрощує ідентифікацію об'єктів обліку, особливо у великих установах із розгалуженою структурою підрозділів.

Важливим напрямом удосконалення є впровадження ризик-орієнтованої моделі інвентаризації, за якої основна увага зосереджується на активах із підвищеною ймовірністю втрати, неефективного використання або викривлення облікових даних. У практичній діяльності це дозволяє більш раціонально розподіляти ресурси інвентаризаційних комісій та підвищувати результативність контрольних процедур. Доцільним є також запровадження проміжних вибірових перевірок протягом року, а не лише проведення інвентаризації наприкінці звітного періоду. Такий підхід сприятиме своєчасному виявленню помилок у документації, порушень у переміщенні майна та невідповідностей між фактичними й обліковими даними.

Окремої уваги потребує вдосконалення методики оцінювання нефінансових активів. Для установ державного сектору актуальним є систематичне оновлення інформації щодо технічного стану основних засобів, рівня їх зношення та фактичної придатності до експлуатації. Це дозволить уникнути ситуацій, коли морально застарілі або фактично непридатні об'єкти тривалий час відображаються в обліку як функціональні. Доцільним є також розроблення більш адаптованих підходів до інвентаризації нематеріальних активів, програмного забезпечення та цифрових ресурсів, частка яких у структурі державних активів постійно зростає.

Підвищення ефективності інвентаризації неможливе без посилення професійної підготовки працівників бухгалтерських служб та членів інвентаризаційних комісій. Практика показує, що значна частина помилок виникає через недостатній рівень володіння цифровими інструментами обліку або неоднакове трактування методичних положень. У зв'язку з цим доцільним є проведення систематичного навчання щодо використання

автоматизованих систем, електронного документообігу та сучасних методів фінансового контролю. У перспективі це сприятиме підвищенню достовірності фінансової звітності, зміцненню фінансової дисципліни та більш ефективному управлінню державними ресурсами.

Висновки. У результаті дослідження встановлено, що інвентаризація нефінансових активів установ державного сектору виконує не лише контрольну, а й аналітичну та управлінську функції, забезпечуючи достовірність бухгалтерського обліку, фінансової звітності та ефективність використання державних ресурсів. Доведено, що підвищення результативності інвентаризаційних процедур безпосередньо пов'язане з використанням цифрових технологій, автоматизованих облікових систем і електронних реєстрів, які забезпечують оперативність обробки інформації та зниження впливу людського фактора.

Виявлено, що основними проблемами залишаються формальний характер окремих перевірок, несвоєчасне оновлення облікових даних, недостатній рівень інтеграції цифрових систем, складність оцінювання технічного стану активів і контролю нематеріальних ресурсів. Додаткові ризики формують умови воєнного стану та переміщення державного майна, що ускладнює підтвердження фактичної наявності активів і потребує постійного цифрового моніторингу.

Обґрунтовано доцільність упровадження ризик-орієнтованого підходу до інвентаризації, розширення використання електронного документообігу, QR-кодуювання та хмарних облікових систем, а також посилення професійної підготовки працівників бухгалтерських служб. Перспективи подальших досліджень пов'язані з інтеграцією технологій штучного інтелекту у систему державного фінансового контролю та розробленням адаптивних моделей цифрового моніторингу активів і зобов'язань.

Список використаних джерел

1. Садовська І. Б., Нагірська К. Є. Організація обліку необоротних активів суб'єктів державного сектору отриманих за грантові кошти. *Вісник ЛТЕУ. Економічні науки*. 2025. № 81. С. 46–52. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2025-81-06>.

2. Беженар А. Особливості організації обліку необоротних активів бюджетних установ. *Економіка та суспільство*. 2024. № 68. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-195>.

3. Павелко О. В., Романець О. В., Чабар Ю. О. Організація бухгалтерського обліку основних засобів підприємств та суб'єктів державного сектору: напрями удосконалення. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки*. 2021. Вип. 4. С. 245–267. DOI: <https://doi.org/10.31713/ve4202120>.

4. Бондар М. І., Цятковська О. В. Особливості обліку інфраструктурних активів у державних установах. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)*. 2023. № 3(49). DOI: <https://doi.org/10.31388/2519-884X-2023-49-87-94>.

5. Kokogho E., Odio P. E., Ogunsola O. Y., Nwaozomudoh M. O. Transforming public sector accountability: the critical role of integrated financial and inventory management systems in ensuring transparency and efficiency. *International Journal of Management and Organizational Research*. 2024. Vol. 3, № 6. P. 84–107. DOI: <https://doi.org/10.54660/IJMOR.2024.3.6.84-107>.

6. Modrzyński P., Voss G. Implementation of inventory policy in local government units. *Scientific Papers of Silesian University of Technology. Organization & Management*. 2023. № 182. DOI: <http://dx.doi.org/10.29119/1641-3466.2023.182.17>.

7. Debala G., Khan S. T., Bhat M. A. Inventory management and organizational performance: evidence from Ethiopian public sector organizations.

International Journal of Auditing and Accounting Studies. 2022. Vol. 4, № 2. P. 231–247. DOI: <https://doi.org/10.47509/IJAAS.2022.v04i02.04>.

8. Schmidhuber L., Hilgers D., Hofmann S. International Public Sector Accounting Standards (IPSASs): a systematic literature review and future research agenda. *Financial Accountability & Management*. 2022. Vol. 38, № 1. P. 119–142. DOI: <https://doi.org/10.1111/faam.12265>.

9. Muraina S. A., Dandago K. I. Effects of implementation of International Public Sector Accounting Standards on Nigeria's financial reporting quality. *International Journal of Public Sector Management*. 2020. Vol. 33, № 2–3. P. 323–338. DOI: <https://doi.org/10.1108/IJPSM-12-2018-0277>.

10. Ashok M., Al Badi Al Dhaheri M. S. M., Madan R., Dzandu M. D. How to counter organisational inertia to enable knowledge management practices adoption in public sector organisations. *Journal of Knowledge Management*. 2021. Vol. 25, № 9. P. 2245–2273. DOI: <https://doi.org/10.1108/JKM-09-2020-0700>.

11. Anguera-Torrell O., Aznar-Alarcón J. P., Vives-Perez J. COVID-19: hotel industry response to the pandemic evolution and to the public sector economic measures. *Tourism Recreation Research*. 2021. Vol. 46, № 2. P. 148–157. DOI: <https://doi.org/10.1080/02508281.2020.1826225>.

12. Arhinful R., Radmehr M. The effect of financial leverage on financial performance: evidence from non-financial institutions listed on the Tokyo stock market. *Journal of Capital Markets Studies*. 2023. Vol. 7, № 1. P. 53–71. DOI: <https://doi.org/10.1108/JCMS-10-2022-0038>.

13. Khotynska N. Prospects and challenges in implementing comprehensive assistance programs for vulnerable populations in the USA. *European Journal of Interdisciplinary Issues*. 2024. Vol. 1, № 1. P. 75–81. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14791395>.

14. Zhaldak M. Innovative concepts for designing commercial spaces: functionality, adaptability and aesthetics. *Periodicals of Engineering and Natural*

Sciences. 2025. Vol. 13, № 4. P. 911–924. DOI:
<https://doi.org/10.21533/pen.v13.i4.632>.

15. Paniotov D. Strategic aspects of enhancing automotive service competitiveness through optimization of polishing technological processes. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2026. № 27. DOI:
<https://doi.org/10.5281/zenodo.18659827>.